

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Геращенко Ярини Михайлівни
на тему: «Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму»,
що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Дисертація Геращенко Ярини Михайлівни на тему: «Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки виконана на кафедрі туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму Запорізького національного університету. Тема дисертації затверджена вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 9 від 21.04.2016 року) та уточнено протоколом №8 від 20.02.2025 року.

За результатами публічної презентації результатів дисертації Геращенко Я.М., яка відбулася на розширеному засіданні кафедри туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму Запорізького національного університету (протокол № 11 від 11.06.2025 року), наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та звіту перевірки онлайн-сервісу пошуку плагіату «текстових збігів у системі «StrikePlagiarism», визначено наступне.

Актуальність теми та науковий рівень дисертації визначається потребою вирішення завдань процесу підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму через: дослідження стану проблеми, що представлений у сучасній педагогічній науці та уточненні сутності основних понятійних конструктів дисертаційної розвідки, схарактеризувавши та окресливши понятійний апарат; аналізі особливостей та досвіду підготовки фахівців молодіжного туризму в світовому та українському освітньому вимірі; визначенні та теоретичному обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов і розробці структурної моделі зазначеного процесу; експериментальній перевірці дієвості організаційно-педагогічних умов і результативності структурної моделі.

З огляду на процвітання туристичної галузі (за даними звітного періоду Всесвітньої туристичної організації 2024 року), сектор до 2030 року щорічно потребуватиме майже 900 тисяч кваліфікованих фахівців, а, отже, підготовка кадрів буде одним з пріоритетних напрямів у професійній туристській освіті.

Незважаючи на досить великий об'єм наукової літератури та фундаментальних досліджень щодо підготовки кадрів туристичної сфери, залишається актуальним питання недостатньої кількості досліджень щодо підготовки фахівців до організації молодіжного туризму. Зокрема, у більшості наявних доробок розглядається лише історія дитячо-юнацького туризму в Україні, а також окремі регіональні аспекти розвитку чи проблем молодіжного туризму.

На підставі цього можна вважати, що розробка, експериментальна апробація та практичне впровадження організаційно-педагогічних умов та структурної моделі підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму визначають актуальність та практичне значення дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Робота є частиною наукової програми факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму та кафедри фізичної культури і спорту Запорізького національного університету Міністерства освіти і науки України на «Концептуальні засади професійної підготовки фахівців сфери туризму та готельно-ресторанної справи» - 2021-2026рр. (державний реєстраційний номер 0121U109663).

Спеціальність, якій відповідає дисертація. Зміст дисертації відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, за якою вона подається до захисту.

Новизна наукових положень і результатів. Основні наукові результати відображені у вигляді положень, що винесені на захист. Дисертація має суттєву наукову новизну. Наукова новизна наукової роботи викладена у вигляді положень, що винесені на захист, полягає в тому, що

вперше:

- досліджено підготовку майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму в контексті педагогічної проблеми;

- розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс організаційно-педагогічних умов, реалізація яких забезпечує підготовку фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму: формування навчально-професійної мотивації майбутніх фахівців туристичної галузі в процесі професійного самовизначення щодо організації молодіжного туризму; реалізація інтегрованого та метапредметного підходів до навчання з орієнтацією на цілі майбутньої професійної діяльності у сфері молодіжного туризму; забезпечення підготовки майбутніх фахівців туристичної сфери готовності до організації молодіжного туризму шляхом урізноманітнення форм практично-орієнтованої діяльності; заохочення майбутніх фахівців з організації молодіжного туризму до професійного самовдосконалення через особистісно-розвивальну дозвілєву діяльність;

- розроблено структурну модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму (цільовий, організаційний, зміст-технологічний та аналітично-результативний блоки);

уточнено зміст понятійно-термінологічного апарату базових понять дослідження: «майбутній фахівець», «туристична галузь» та «молодіжний туризм»;

вдосконалено організаційно-методичні умови підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму на основі: формування навчально-професійної мотивації у процесі професійного самовизначення майбутніх фахівців молодіжного туризму; впровадження у зміст навчально-методичного забезпечення спеціальних змістових модулів щодо підготовки майбутніх фахівців у галузі молодіжного туризму; удосконалення форм практично-орієнтованої діяльності; заохочення до особистісно-

розвивальної дозвіллевої діяльності в контексті підготовки до організації молодіжного туризму;

подальшого розвитку набули зміст, форми та методи підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

Практичні результати роботи, їх рівень і ступінь впровадження. Практична значущість роботи полягає у впровадженні в процес підготовки фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму створення «Мотиваційної карти професійної спрямованості» до організації молодіжного туризму; впровадженні в дисципліни професійної підготовки спеціальності «242 Туризм» змістових модулів «Історіографія молодіжного туризму в Україні та світі», «Регіональний аспект розвитку перспективних напрямів рекреаційного молодіжного туризму», «Українська нормативно-правова основа організації молодіжного туризму», «Види молодіжного спортивно-оздоровчого туризму», «Організація дозвілля в туристсько-оздоровчому комплексі», «Проектування та просування екскурсії для молодих туристів», «Понятійно-термінологічні основи організації молодіжного активно-оздоровчого туризму», «Молодіжний туризм»; оновленні змісту практико-орієнтованої та професійно-спрямованої діяльності.

Результати дослідження впроваджено в роботу кафедри туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму Запорізького національного університету Міністерства освіти і науки України, зокрема, в процес викладання дисциплін «Історія туризму», «Туристичні ресурси України», «Правове регулювання туристичної діяльності», «Спортивний туризм», «Організація анімаційних послуг в туризмі», «Реклама в туризмі», «Активно-оздоровчий туризм» та «Спеціалізований туризм», що підтверджено відповідною довідкою про впровадження (№01/01-23/964 від 13.06.2025).

Ступінь обґрунтованості і достовірності положень та висновків, формованих у дисертації. Дисертація Геращенко Я.М. оформлена за загальноприйнятою схемою та складається із анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Наукові положення дисертації та висновки достатньою мірою обґрунтовані сукупністю теоретичного та методологічного апарату, відповідають меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження, коректним використанням відповідних методів. Ступінь їх вірогідності забезпечується й належним опрацюванням джерел літератури; використанням репрезентативного обсягу вибірки; коректним застосуванням методів математичної статистики при обробці та аналізі отриманих у дослідженні емпіричних даних із урахуванням специфіки предмету і конкретних дослідницьких завдань; тривалістю виконання дисертаційного дослідження; використанню комплексу сучасних інформативних методів; кількістю публікацій та представленням наукових досліджень на конференціях різного рівня результатами впровадження в освітній процес.

У вступі обговорено актуальність роботи, наведено мету, завдання, визначено об'єкт та предмет дослідження, обґрунтовано наукову новизну та практичну значущість результатів дисертаційної роботи, визначено особистий внесок здобувача, наведено дані щодо переліку наукових конференцій, на яких

було апробовано результати дослідження, зазначено кількість публікацій авторки, подано структуру дисертаційної роботи.

У першому розділі «Теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» опрацьовано наукові праці, педагогічні дослідження, навчально-методичну літературу щодо підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, що дозволило нам визначити та схарактеризувати науково-теоретичну базу термінологічних системних понять нашої наукової праці. Досліджено сучасний зарубіжний досвід у підготовці фахівців туристичної галузі, визначено ключові моменти стану досліджуваної проблеми у світовій та вітчизняній педагогічній теорії та практиці. За результатами глибокого теоретичного аналізу було сформовано та проведено пошуковий експеримент, який підтвердив актуальність досліджуваної тематики підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

У другому розділі «Організаційно-методичні аспекти підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму», з метою визначення закономірностей організації систематизованого навчального процесу презентовано розроблену нами структурну модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму, яка складається з цільового, організаційного, зміст-технологічного та аналітично-результативного блоків, що структурують і конкретизують зміст фахової направленості, відображають науково-методичні заходи, визначають складові ефективної теоретичної і практичної підготовки студентів та рівні опановування ними спеціальними фаховими вміннями і навичками.

В розділі визначено, схарактеризовано та показано шляхи впровадження організаційно-педагогічних умов, сутність яких ми проаналізували і визначили в контексті особливостей управління процесом підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму.

У третьому розділі «Експериментально-дослідна робота підготовки фахівців молодіжного туризму» обґрунтовано актуальність науково-дослідної роботи та експериментальне визначення ефективності запропонованих нами організаційно-педагогічних умов щодо підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму. Визначено рівні підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму та підтверджено висунуту нами гіпотезу щодо впливу організаційно-педагогічних умов в процесі освітньої діяльності на формування конкурентоспроможного фахівця. У процесі експериментальної перевірки нами проведено низку анкетувань для визначення рівнів сформованості у мабутніх фахівців готовності до професійної діяльності щодо організації молодіжного туризму. Ми вивчили зміни, що відбулись в експериментальній групі через проведені нами заходи професійної спрямованості, за визначеними компонентами: мотиваційним; процесуальним (операційно-діяльнісним) та оціночно-результативним. Виявили, зіставивши результати, що рівень підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму наприкінці проведення педагогічного експерименту вищий, ніж в

контрольній групі.

Висновки дисертаційної роботи загалом відображають отримані результати і відповідають меті та завданням дослідження. Роботу завершують список використаних літературних джерел і додатки, де подано список публікацій здобувача, акт впровадження результатів.

Особистий внесок дисертанта в одержанні наукових результатів, що виносяться на захист полягає у постановці проблеми, аналізі спеціальної літератури та матеріалів з теми дослідження; формулюванню мети, завдань та виборі методів їх розв'язання; в проведенні педагогічних досліджень; в аналізі та узагальненні експериментальних даних; статистичному опрацюванні результатів дослідження; розробці структурної моделі та організаційно-педагогічних умов підготовки фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму, які впроваджені у практику роботи кафедри туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи; написанні дисертаційної роботи.

Планування та організація дослідження було проведено спільно з науковим керівником.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, з яких 7 статей – у спеціалізованих фахових виданнях України, які включені до науко-метричних баз та 1 стаття – в іноземних виданнях.

Оцінка наукової та літературної якості складу матеріалу і стилю дисертації. Наукова праця написана сучасною українською мовою із адекватним застосуванням термінів і понять. Геращенко Я.М. добре володіє та вільно викладає поданий матеріал. Характер та стиль оформлення дисертації повністю відповідають загальним вимогам.

За фактом перевірки дисертації на предмет текстових збігів у системі «StrikePlagiarism» визначено, що в роботі відсутні порушення академічної доброчесності.

Список праць, опублікованих за темою дисертації.

За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, з яких 7 статей – у спеціалізованих фахових виданнях України, які включені до науко-метричних баз та 1 стаття - в іноземному виданні.

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Геращенко, Я. (2020). Особливості підготовки майбутніх фахівців молодіжного туризму: дидактичний аспект проблеми. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 275-279. Фахове видання України. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/27.203438>

2. Геращенко, Я. (2020). Молодіжний туризм: використання дозвілєвої діяльності для розвитку професійних компетенцій у практичній підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*, (1), 95-99. Фахове видання України. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-1-15>

3. Геращенко, Я. М. (2021). Соціальна мережа Instagram як засіб просування молодіжного туристичного продукту: практичний досвід у підготовці фахівців туризму. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, (55), 76-87. Фахове

видання України. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2020.55.06>

4. Herashchenko, Ya. (2021). Substantiation of the structural model of training of future specialists in the organization of youth tourism. *Knowledge, Education, Law, Management*. 1. 22-28. Іноземне видання. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.3.1.4>

5. Геращенко, Я. (2024). Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму: поняття та загальна характеристика. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, (3), 118-125. Фахове видання України. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-3-118-125>

6. Геращенко, Я. М. (2024). Практичний досвід використання ігрових технологій у підготовці фахівців молодіжного туризму. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*, (118), 135-148. Фахове видання України. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.3\(118\).2024.10](https://doi.org/10.35433/pedagogy.3(118).2024.10)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Геращенко, Я. М., & Маковецька, Н. В. (2017). До проблеми організації молодіжного туризму в Україні. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*, (75 (2)), 27-30. Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків, підготовці матеріалів до публікації. Фахове видання України. <https://surli.cc/rjwjti>

8. Геращенко, Я. М. (2018). Набуття педагогічного досвіду під час організації та проведення вишкільно-оздоровчих таборів. *Інноваційна педагогіка*, (4 (1)), 103-106. Фахове видання України. <https://surl.li/dzozcl>

9. Геращенко, Я. М. (2018). *Розвиток перспективних напрямків оздоровчого молодіжного туризму в Запорізькій області*. Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень. Київ: 47-50.

10. Геращенко, Я. (2019). Підготовка фахівців туризмознавства до організації молодіжного туризму: понятійно-термінологічний аспект. *Молодий вчений*, (9 (73)), 363-366. Фахове видання України до 2021 року. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-78>

11. Геращенко, Я. (2020). Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у підготовці фахівців молодіжного туризму. Педагогіка та психологія сьогодні: постулати минулого і сучасні теорії. Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 144-147. <https://surl.li/oukbfl>

12. Геращенко Я. М. (2024). Опрацювання результатів впровадженого досвіду в процес підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму. В кн.: *Формування сучасних концепцій управління туризмом та готельно-ресторанним бізнесом в умовах парадигми сталого розвитку*. За загальною редакцією Безкоровайна Л. В. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 298-317. <https://surl.li/sgcfgd>

13. Геращенко Я.М. (2024). *Сучасний концепт підготовки фахівців молодіжного туризму в умовах воєнного стану*. Формування сучасних концепцій управління туризмом та готельно-ресторанним бізнесом в умовах

парадигми сталого розвитку. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 294-297. <https://surl.luh/gckgdh>

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Розглянувши дисертацію Геращенко Ярини Михайлівни на тему: «Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, а також за результатами попередньої експертизи, вважаємо, що робота є актуальною, являє собою повністю закінчену наукову працю, проведену із застосуванням сучасних методів досліджень, має наукову новизну та практичне значення, містить висновки, які відповідають завданням.

Дисертаційна робота Геращенко Ярини Михайлівни на тему: «Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму» повністю відповідає вимогам, передбаченим п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, із галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Головуюча на засіданні кафедри:

д.пед.н., професорка

Лариса БЕЗКОРОВАЙНА

Член експертної групи:

к.н.ф.в.с., доцентка

Інна ЧУЄВА

Член експертної групи:

к.пед.н., доцентка

Дарина ЛЮТА

«13» червня 2025 р.